

FÜGGETLEN LAPOK

Az előfizetési pénzek

És a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egyséletesi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18. sz. a.) intézendők.

Bérmertelen levelek el nem fogadottnak.

Megjelennek ezentúl minden szerdán és szombaton.
Előfizetési ár:
Ezentúl egész évre 10 frt., félre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr.
Beigazítási díj: 6-hasábos petit-sor 5 kr., bélyegdíj minden beigazításért 30 kr.
A „nyilt-tör”-ben 4-hasábos petit-sor 20 kr.

Bécs, jul. 26.

Schlitzenfest, cseh krawall! ez ellenkíti a bécsi nép kánikulai életében a saison mort unalmas egyhangúságát. Természete már ez a jó németnek, hogy kedélye mulatni szeret, s ha egyéb mincs, demonstratiókhoz folyamodik — mulatságból.

Mindebben a jó csak annyi, hogy mulatságába hamar beleun, változást kíván. Minap, a pápai allocutio volt a kavics, mely a közvélemény tengerébe dobva, hullámmozgalmat keltett szélesebb, majd keskenyebb körökben.

Most a csehek komédiájá ingerli a nép kíváncsiságát mindinkább. Mondják, hogy a szláv ultra párt kedvező alkalmat talált igazgató czéljaira az osztrák vallási surlódásokban, s míg Ausztriában a papság egy része a feudális pártához szit reaktióból az új confessio-nalis törvények ellen, a cseh alsópapság az ultra szlávok pártjába olvad.

A nemzeti fanatizmus a cseh papságot annyira megmetélyezte, hogy, ha maguk a higgadtabb cseh katolikusok által terjesztett híreknek hitelt adhatni válság esetében, még a schismaticus orosz egyházba való áttéréstől sem irtóznék. Mindenesetre igen szomorító állapot.

Az osztrákok már lassanként kibékülni kezdenek sorsukkal, s az allocutio keltette vihar, csak egyes remiscenciákban él inkább. Az osztrák papság egy része liberális és felvilágosult nézetű; felfogja a változott helyzetet s megalkuszik a körülményekkel, az egyház érdekéért. A feudális párt pedig, mindinkább észélyessé lesz, s legalább nyílt demonstratióktól tartózkodik. Az allocutio mellett, aláírások készülnek néhol. De Rómából is nyugtatóbb hírek érkeznek. Mondják, hogy a szent szék bizonyos alappontok elfogadására hajlandó lenne, a barátságos viszony helyreállítása tekintetéből. Ezen változást Beuszt a sz. székhez küldött válasza okozhatta. A birodalmi cancellár hir szerent határozott, de ildomos, a sz. atya iránt egész tisztelettel tanúsító hangon szólott.

De a kath. sajtó is mérsékeltabb és békésebb irányban kezd működni, s egy látszik, a megnyugtatót a helyes capacitatio által igyekeznek a kedélyekbe és meggyőződésbe csöpögtetni.

Helyén talalom a Köln. Blätter mi-napi cikkéből néhány idézetelt állítá-somat igazolni. A t. olvasó abból a dolgok rendébe beállott változásnak előjeleit fogja kiolvashatni; ildomos az és tanulságos.

Igy hangzik:
„A kath. egyház Ausztriában, — írja a nevezett lap — belügyeinek mind rendezésére, mind kezelésére nézve egészen önállóvá és függet-lenné tétetett az államalaptörvények által és csupán az egyházi hatalom és méltóságok viselőitől függ most már, ezen a törvények által biztosított sza-badság, önállóság és függetlenség által magasztos hivatásuk kiveteleiben, a keresztény hit, és ker. erkölcsök ébresztésére, serkentésére és erősítésére működni. Az egyháznak azon szabadsága, önállósága, melylyel az államhatalom ellenében, külügyeire nézve is saját körében független mozoghatása kö-rül Ausztriában bir, a decemberi alkotmány által éppen oly kevéssé van csonkítva, mint volt a concordatum által, hanem minél kevésbé volt ezen sza-badság arra használva, mire használ-tatnia kellett volna, annál forróbban kívánja és óhajta mindenki, kinek csak szívében fekszik a kath. egyház orvoslása Ausztriában, hogy mind azok, kikre az új, egyháza vezetését és kormányzatát átruházta, lelkeiknek felvilágított ösz-tónéval törekedjenek magasztos hiva-talait kezelni és betölteni.

Bár Ausztriában elütötté a kath. egyház órája a tizenkettőt, még is a vallás-egyházi térj dolgainak egy for-dulatában és átalakításában az orvoslát iránt kétségbeesünk éppen nem kell, ha e térjről mind az, ami eddig az egy-ház vezérközegeinek hatását a gyű-mölcsözésben akadályozhatta, elfog tá-volatlan. Ez akadályok közül egyet

kettőt színezni fogok, és be látandjuk, hogy a kath. hit állapotán Ausz-triában csak úgy lehet segíteni, ha az egyház hatalom, valamint van külsza-badsága és önállósága, egy belsőleg is mind azon hiányoktól, gyöngeségektől megszabadul, melyek eddig az apos-toli hivatal gyógyteljes kezelését föl-tartóztatták is akadályozták.

Ausztria praelatusainak félre kell tenniök a világi pompát és hiúságot, a fényt és csillogást, melytől eddig oly kedvesen környeztettek; az apostoli egyszerűség sokkal biztosabban meg-nyeri részükre a világ tiszteletét, mintsem az uraság díszfénye, mely őket a világ világi nagyjaihoz teszi hasonlók-ká. Az ur nem azért jött, hogy szolgál-janak neki, hanem hogy ő szolgáljon másoknak.

Az apostoli lélek a fölvilágosodott bölcsesség lelke, nem a világi bölce-ségé, mely Isten előtt botorság, ha-nem azon Istentől származott bölce-ségé, melyet minden idők haladásai, az elismerés minden köreiben sajátjukká tenni iparkodnak, hogy e kincsestől az Ur dolgaiban, a keresztény hit korsze-rü megalapításában, örök igazságai-nak a jelenkor semmics véleményei el-lenébeni alapos megvédésében kellőle; sáfárkodjanak. Egy ily lélek előtt meghajol a művelt világ.

A kath. egyház az egész világ és az örök idők egyháza. Az időt folyto-nos haladásában ismerjük, minden idő fölött a maga különös és saját szelle-met uralog, mely sajátos szűkségei-nek kielégítését megkívánja. Csak az, a ki az idő, a kor magasan áll, uralkodhatik fölötté. Az egyház vallása is felyül áll az idő minden változásain, de még is a kor népeit, a léleknek és a kor kívánalmainak megfellelő eszközök által kell az egyház részére megnyerni és megtartani. Igen hatalmas visszás-ság az, hogy Ausztriában a kath. pap-ság legnagyobb része, az általános műveltségben mind a jelen kortól, mind állása igényeitől igen is hátramaradt, mi által a műveltek tiszteletét vesz-té és, ami legsajnosabb, a kath. népek keresztényi értelmének és szívének művelésében nem képes hasznos er-deményel dolgozni.

Az osztrák császárság országaiban és tartományaiban az államhatalom ab-solutismusa többé vissza nem állhat, — a népek a politikai szabadságot óhaj-tják és mind azon dolgokban, mely-lyek jó- vagy rossz-létüket közvetlenül érintik, szavazatukat érvényesíteni akar-ják. Legyen az államkormányzatnak bár minő formája, a kath. egyház, kül-detésének teljesítésében attól mindig független, is épen oly erős és áldástel-jesen hathat az alkotmányos, valamint a korlátlan kormány alatt. De bármely államban is az egyház teljes jogaiban ismertessék el és állítsák föl, azon állam politikai szervezkedése és tör-vényes kormányformája ellen az egy-háznak nem csak ellenszégülnie nem szabad, hanem tartozik inkább annak egész öszintességgel engedelmesskedni. Ausztriának mind fő, mind alclerusa nagyon is gyanus a nép előtt azért, hogy irányuk reactionarius, és a poli-tikai szabadságnak ellenségei. Ha azt akarja a clerus, hogy a nép és az ál-lam bizalommal, tisztelettel viseltessék iránta, mutassa meg, hogy az alkotmá-nyos államintézményeknek öszinte bá-rátja.

Ha az osztrák fő és alclerus nagy részének cselekvéseit és mulasztásait szívünkre vesszük, ezen országok vál-lás-egyházi állapota fölött nem csak meg nem ütközhetünk, hanem bámul-nunk kell azon még mindig jelentékeny vallásosságot, és ker. erkölcsöséget, mely a kath. népek alsóbb rétegeiben mutatkozik. Azon tevékenység, mely-lyel némely pap az államhatalommal szövetségben századon át annyira sür-gölődött, valóban alkalmas lett volna arra, hogy a kereszténység tiszter is semmivé téessék általa.

Tartozó kötelességünk számot adni egyházelveink következményeiről nem csak az alkalmazásában, hanem az indoklásban is. A concordatum sorsa nálunk csakugyan kérdé-sessé vált. Ha más nem mutatná ezt, mutatamiis Regni, sic et in synodis servat. Per

absum vero nonnunquam accidit, ut conse-crationis gratiam a sede Apostolica, non modo tribus mensibus, sed nequidem tribus annis procurat.

His praemissis, mea hac de re sententia in his consistit, Primo, Praelatos Hungariae nec posse, nec debere usitatum loquendi mo dum immutare, sed loqui debere, ut plures; nimirum: quod Rex Hungariae det, donet, conferat beneficia. Ratio est: nam leges Hungariae iriminius laesae Majestatis reum faciunt, qui contra publicum statutum Regni se se erigit. Cum igitur publicum Regni statutum sit Regem conferre beneficia, summum Pontificem tantum habere jus confirmandi: certe hisce temporibus in summum discrimen adduceretur, qui a veteri et recepta loquendi formula recederet. Quae causa fuit, cur Praelati Hungariae dum una simul essent in Synodo Provinciali Tyrnaviae, nihil in hac re senti rent innovandum. Secundo, rebus ita se habentibus, prout quatuor illis rationibus, in jure allegatis refertur, nimirum quod Reges Hungariae in prima Ecclesiarum fundatione in pactum deduxerunt jus collationis; quod S. Stephanus nuntio Pontificis hoc jure usus sit; quod per annos sexcentos in pacifica possessione fuerint; quod Martinus PP. V. Bulla jurata hoc privilegium confirmavit: rebus, inquam, ita se habentibus, omnino certum est, Reges Hungariae non tantum, ut caeteros Patrones, habere jus praesentandi, sed etiam eligendi, ac conferendi beneficia. Et quamvis Archiva Regum Hungariae priverint, eo tamen tempore, quo lex illa scribebatur, exstabant: et Bullae ac caetera documenta, quae illis rationibus assumuntur, haberi poterant. Nec potest prudenter in dubium vocari; an ea, quae illis quatuor rationibus assumuntur, vera sint, nec ne? siquidem illis temporibus lex illa scripta fuit, quibus nulla erat exortatio nuper haerens suspicio: summa erat Hungarorum in sedem Apostolicam pietas; et credibile non est, Regnum universum una cum Rege, ac Praelatis in has argumentorum probationes consensus fuisse, nisi illis certum, exploratumque esset, et Bullam exstare, et caetera, quae assumuntur, vera esse. Unde si Historico, vel Doctore alicui in rei gestae narratione plurimum fidimus, certe regni unius multo gravior esse debet testificatio, summaeque insaniae esset, manifesti mendacii tot, ac tales simul accusare. Eapropter licet Bullae illae et caetera documenta, quae illis rationibus citantur, produci non possint, directa a Turcis Buda, Regalis Archivum sede, in re tamen morali sufficientissimum videtur testimonium totius Regni, tunc Catholici, ad persvadendum, Reges Hungariae revera habere jus eligendi Praelatos, conferendi beneficia, salvo iterum manente jure Pontificis in eligendo ad consecrationem, et in confirmando, si dignus sit, quem Rex elegerit; vel in reppellendo, si manifeste indignus probetur.

Quaestio igitur restat solum: an de facto Reges Hungariae habeant hanc potestatem non solum nominandi ac praesentandi, verum etiam eligendi et conferendi? Et quidem in corpore juris Ungarici disertè habetur, collationem beneficiorum ad Regem spectare: summum vero Pontificem praeter confirmationem nullam in hoc regno jurisdictionem exequi circa beneficia. Idque operose admodum quatuor rationibus comprobatur, quas brevitate causa in pauca contraham. Prima. Quia Reges Hungariae, qui soli fuerunt fundatores omnium Ecclesiarum, et Episcopatum, eo pacto fundationes instituerunt, ut omnem facultatem nominationis, et collationis sibi reservarent. Secunda. Quia S. Stephanus, qui primus Episcopatus, Abbatias, Praepositorum fundavit, non per Apostolicam sedis praedicationem tantum, sed per institutionem etiam propriam, ad christianitatem adduxit Ungaros. Et ab ipso Praelaturarum fundationis initio, ex nuntio summi Pontificis idoneis, quibus voluit, ipse solus contulit Praelaturas. Quod constat partim ex prosa in Festo S. Stephani Regis Hungariae cantari solita, partim ex privilegiis ejusdem S. Regis super Ecclesiarum fundationibus emanatis. Tertia. Jure praescriptionis id sibi vendicant Reges Hungariae; nam ab annis sexcentis in reali et pacifico usu, de possessione collationis beneficiorum fuerunt. Quarta. Quia ista libertas Regni quantum ad collationem beneficiorum, una cum aliis compluribus libertatibus bujus regni in Concilio Constantiensi corroborata, et juris jurandi religione firmata fuit, prout in Bulla superinde confecta clare continetur. Hucusque Jus Hungaricum. Et sane adeo semper tenaces Juris istius fuerunt Hungari, ut nullam unquam praeventioem (quae solet in nudis patronibus usurpari) admiserint, quin potius (Ecclesiasticis licet reclamantibus) in leges retulerint. Decret. II. Uladislai Anni 1492. art. 31. Qui a b aliis, quama Rege beneficium Ecclesiasticum procuraret, in profuente demergeretur. Quocirca usus in Ungaria obtinuit, ut quamprimum Regia Majestas aliquem Episcopum nominat, ea quidem, quae ordinis sunt, nullo modo attingat, quae tamen ad jurisdictionem spectant, omnia exequatur. Nam beneficia confert, redditus percipit, habitu episcopali utitur, ab omnibus electus Episcopos scribitur, locum, ac ordinem in sedendo, et sententias dicendis, sicut in Co-

Megengedi a „P. Hirnök”, hogy alkotmánytalan kétségeinek eloszlására, s a magyar sz. korona, és egyház egészen különös szabadalmainak és függetlenségének bizonyítására P á z m á n y P é t e r e k, a magyar királyok apostoli jogait, Róma irányában védő levelet eredeti idézetben közöljük.

Quaestio igitur restat solum: an de facto Reges Hungariae habeant hanc potestatem non solum nominandi ac praesentandi, verum etiam eligendi et conferendi? Et quidem in corpore juris Ungarici disertè habetur, collationem beneficiorum ad Regem spectare: summum vero Pontificem praeter confirmationem nullam in hoc regno jurisdictionem exequi circa beneficia. Idque operose admodum quatuor rationibus comprobatur, quas brevitate causa in pauca contraham. Prima. Quia Reges Hungariae, qui soli fuerunt fundatores omnium Ecclesiarum, et Episcopatum, eo pacto fundationes instituerunt, ut omnem facultatem nominationis, et collationis sibi reservarent. Secunda. Quia S. Stephanus, qui primus Episcopatus, Abbatias, Praepositorum fundavit, non per Apostolicam sedis praedicationem tantum, sed per institutionem etiam propriam, ad christianitatem adduxit Ungaros. Et ab ipso Praelaturarum fundationis initio, ex nuntio summi Pontificis idoneis, quibus voluit, ipse solus contulit Praelaturas. Quod constat partim ex prosa in Festo S. Stephani Regis Hungariae cantari solita, partim ex privilegiis ejusdem S. Regis super Ecclesiarum fundationibus emanatis. Tertia. Jure praescriptionis id sibi vendicant Reges Hungariae; nam ab annis sexcentis in reali et pacifico usu, de possessione collationis beneficiorum fuerunt. Quarta. Quia ista libertas Regni quantum ad collationem beneficiorum, una cum aliis compluribus libertatibus bujus regni in Concilio Constantiensi corroborata, et juris jurandi religione firmata fuit, prout in Bulla superinde confecta clare continetur. Hucusque Jus Hungaricum. Et sane adeo semper tenaces Juris istius fuerunt Hungari, ut nullam unquam praeventioem (quae solet in nudis patronibus usurpari) admiserint, quin potius (Ecclesiasticis licet reclamantibus) in leges retulerint. Decret. II. Uladislai Anni 1492. art. 31. Qui a b aliis, quama Rege beneficium Ecclesiasticum procuraret, in profuente demergeretur. Quocirca usus in Ungaria obtinuit, ut quamprimum Regia Majestas aliquem Episcopum nominat, ea quidem, quae ordinis sunt, nullo modo attingat, quae tamen ad jurisdictionem spectant, omnia exequatur. Nam beneficia confert, redditus percipit, habitu episcopali utitur, ab omnibus electus Episcopos scribitur, locum, ac ordinem in sedendo, et sententias dicendis, sicut in Co-

Ezen sorok bővebb fejtegetést nem szük-ségelnek, s P á z m á n y tekintélye talán a „P. Hirnök” előtt fog annyit figyelemmel tá-lálkozni, mint a mennyiben az a római szent szék előtt részestül.

A székesfehérvári egyházmegye r. k. közönsége részéről Székes-Fehérvárott 1868. június 30-án az egyház autonomi-cus rendezése ügyében tartott értekez-letnek jegyzőkönyve.

Zichy Jenő gróf ő Mtsza, az értekez-let összehívója, az egybegyűlt nagyszámu közönség által, mely a gyűlés helyiségeit szolgált meg egyházi nagytermet, egy földszint, mint a karnatot a zsufolóság megtöltötte — viharos éljenekkel fogadtatván, előadja: hogy a meghívókát megverszte nagyobb számu egyházi s világi férfiak által erre fölkerve bocsátotta ki, — mire a hálás elismerés a t. Gróf iránt hangos tetszésnyilatkozatokban tört ki.

I. Erre Horváth László megyei 1-ő alispány ur az értekezlet kellő megalakulhatása végett az elnök-választásra irányozza a köz-figyelmet; minek folytán a megyei kath. közvélemény bizalma s tiszteletével fogva eme fényes tiszre a közönség zajos éljenzése által az értekezletet összehívott Zichy Jenő Gróf ő Mtsza kéretét fel, ki is készséggel engedvén a közszeretlet és nagybecsülés eme kérelmének, az elnöki székét szabály-szerint elfoglalta.

II. Jegyzőválasztásra kerülvén a sor, a világiak közül Zsombory Ede megyei tör-vényszéki tanácsos, az egyháziak közül pedig Lauchsz Lőrincz saári plébános választat-tak meg.

III. Elnök ur ő Mtsza erre a magyar kath. egyház autonomicus szervezése körül szem előtt tartandó általános elveket, az Egyház és Haza testvériségét, s hitünk és vallásunk iránti hódoló tiszteletünket különösen hangsúlyozván, annál fogva is erősebb reményét fejezte ki autonomiánk óhajtott szellemében történendő szervezése iránt: miután megys püspökünk ő Mtsza hozzá tiszteletteljesen intézett meghívására Seregélyesről 1868. június 27-én válaszul küldött és azonnal egész terjedelmében felolvasott levelében meg nem jelenését egyedül fogamatba vett egyházlátogatási s országgyűlési elhalasztatlan elfog-laltságának tulajdonítván, a meghívó Gróf urnak s ez által az értekezleti közönségnek egyházi ügyeinknek ezen mód örvedetesen megindult áramlását szerencsekívánataival és atyai áldásával kíséri.

Felhozza a nemes Gróf a közzérsvét lel-kes és lelkesítő tapasztalatai közül Székes-Fehérvár sz. k. város bizottmányi közgyűllé-sének a meghívóra felelettel küldött átiratát, mely felolvasatván, az imént tisztelt közön-ségnek egyházi s hazafai érdekeltségéről, szelleme fenkötségeről s meggyőződése sza-badelvségéről fényesen tanuskodva, az ösz-szes tisztakar és képviselőtestület minden egyes tagjáról bizton reményli, hogy az érte-kezleti gyűlésen a tárgyalandó ügy pártolása végett megjelenni kötelességének ismerendi. Mely levél midőn kedves éljenek mellett tu-domásul vétetett volna: az elnök Gróf ur általánosságban tovább vázolja az alapelve-keket, melyeket a mostani kor, jelen felelős parlamenti kormányrendszerünk, a hazai egyházunk történelméből merithető tanulsá-gok nagy száma, valamint vallásunk igaz szelleme, autonomiánk szervezésében egy-aránt javasol öszinté követésre

IV. Befelejvén a t. Gróf nagy éljenzés közben ugy egyházi, mint hazafai s állampol-gári tekintetben egyenlően emelkedett be-szédjét, Horváth László m. l. alispány ur for-mulázott indítványban ajánlja az autonomi-cus rendezés alapjául az 1848-iki püspö-ök emlékiratában kifejezett alapelveket; feliratot indítványoz az ország hprimásához, a cultusministerhez és — ha az értekezlet ugy kíváná — az országgyűléshez: hogy a már valóban égető szűkséggé vált autonómia hova hamarabb létesíttessék.

V. Ezen általános helyesséssel fogadott beszéd után Kuti Márton Székes-Fehérvár-külvárosi plébános szólal fel, ki az értekez-let Zichy Jenő Gróf ur iránt kivétel nélkül táplált hálájának meleg szavakban adván kifejezést, azon nagy horderőt tünteti fel, melyet egyházi s nemzeti fejlődésünk proces-susában egyházközményünk szabadelvű szervezése kifejteni van hivatva. Bizalmat kíván szavazni Zichy Jenő Gróf urral együtt a nml. püspöki karnak azon feltevéssel és azon reményben, hogy az Egyház és Haza testvér-érdekét 1848-iki elődeik fealkölt szel-lemében előmozdítani buzgólkodnak. A nép-képviselélet vagyis a demokratiát, a modern képzettségnek emez egyedül megfelelő alap-élvét, kívánván az Egyház külügyei vezeté-sében fogatosítottatni, az óhajtott autonomi-át csak az 1848-iki püspöki Emlékirat elvei szerent látja szerencsés sttkkerrel meg-oldhatónak. Mert az autonómia fogalma meg-kívánja, hogy a világi hívek, kik az Egyház nagyobb részét képezik, ezen általuk mint lényeges rész által alakult nagy egésznek az 3ket megillető t. i. a hit-és erkölestanokat épen nem érintő világi ügyeibe vagy egészen számukhoz arányosan, vagy legalább oly arány-és mértékben, mint ezt az 1848-iki püsp. Emlékirat meghatározza, befolyással bírjanak. Feliratot indítványoz az hprimás-hoz, cultusministerhez, és az országgyűléshez. Nem látja a törvényhozótestülethez intézendő felirat elleni aggodalomnak elég alapját: mi-után egyházi ügyeink a kir. fővédnökség és az interconfessionális viszonyok természetes következményeképp az országgyűlés tárgya-lási anyagául szolgáltak eddig is, szolgálni fognak ezután feliratunk nélkül is, mig ettől hátrányos helyzetünk megszüntetését legst-keresben remélhetni. Végül a hozandó végző-seknek tiszteletünk jelölő az egyes püspöki meg-yék-, hozzájárulás és csatlakozás végett az ország összes espereskertileveivel való kö-zöltetését hozza indítványba. A közönség nézeteit kifejező, s ennél fogva zajos helye-zésre talált. beszéd végül általános éljenzés-sel fogadottat.

VI. Ezután Venosz Imre kanonok és apát ur ő nga az autonomicus rendezés iránt már is ily fényesen mutatkozó közérdekel-tesség fölött élénk örömet fejezi ki. A t. apát ur

PROFUMA VILMOS,

az értekezlet munkálkodásától autonómiánk szervezésére nézve igen sokat várva, emez összegyűlések eszközlőinek jegyzőkönyvi elismerést kíván szavatolni. Mely indítvány a közönség által szívesen tetszéssel el is fogadtatott.

VII. Erre t. Szűts Péter értekezleti tag a szívesen forgó kérdésekhez tisztesen hozzá szólván, és ezeket szakértése s kedveléséről szépen tanuskodó adatokkal támogatván, egy állandó bizottmány összeállítását, valamint részletes javaslatnak készítését az értekezlet beható figyelmébe ajánlja. — A kath. és honfiai buzgóság emez indítványát, a részletes javaslat kivételével, az értekezlet el is fogadta.

VIII. Bacskák Imre vörösvári esperes-plébános szólalt fel azután, ki az 1848. XX. 2. és 3. t. czikk közti ellenmondást olvassa ki az 1848-iki püspökök Emlékiratából; sőt ezen egész tiszteletünkre méltó főpapok aggodalmain nagyon is messze túlmenvén, az 1848-iki törvényhozó testet a kath. Egyház irányában épen leigazítsa szándékáról valója. Az országgyűléshez intézendő kivül általa is pártolt feliratokban az autonómia mikéntje iránt elveket és nézeteket nem kíván említtetni, megelégtelvén a bprimáshoz küldött feliratban annyit, hogy a nm. püspöki kar valóban kívánt tervezetét egyes bár nagy tekintélyű főurakon kívül az egyházi s világi közép- és intelligenciájával is hozzájárulást végett közölni méltóztatnék. A bprimáshoz és cultusminiszterhez intézendő feliratoknak általa indítványozott javaslatait írásban formulázva elolvassa s tárgyalás végett az előzői asztalra leteszi. A t. esperes-plébános urnak egyes nézetei s különösen kifejezéseiben visszatetszéssel fogadott emez indítvány, ugy az ajánlott feliratok javaslati egyhangulag elvetettek.

IX. A főjegyzéti szőlők sora szerint Gózon György kanonok ur ónga beszédjéhez hozzákezdéven legelőbb is örömet fejezi ki a felett, hogy az idők és körülmények megengedik minden egyesnek, tehát neki is a szólás teljes szabadságával e téren élhetnie. A t. kanonok ur az egyház fölvetéi kivül tekintetbe óhajja vétetni, ez pedig — mint mondja — az Isten kinyilatkoztatott akarata. Bizalmat kíván továbbá a nm. püspöki karnak szavatolati, és egyáltalán nem látja óhajtatónak zsinórmértékül az 1848-iki Emlékiratot, annál is kevésbé, mivel az ez idő szerinti erdélyi püspök, amaz Emlékiratnak kétdöntő sorsú szerkesztője, azt most már elveti; hanem e helyett a szervezendő autonómia egyedül az 1848-iki törvények alapjára fektetni. Az országgyűléshez felterjesztendő feliratban a cultusminister elleni bizalmatlanságot látván, annak mellőztetését javasolja. A tisztelt kanonok ur indítványa s illetőleg módosítványai a nemhelyeslés némely nyilatkozatai mellett elfogadásra nem találtak.

X. Az elősorolt szőlők után szólásra feljegyzett, ugy egyházi mint világi tagok, névleg: Károly János tétényi plébános, Fülepp Ferenc reálintézetű h. igazgató, Kereskényi Gyula érdi h. plébános, Kuti Márton székesfehérvári és Lauchsz Lőrinc szári plébános kar helyesen értelmezett ügyszeretőkénél fogva szelvényes jelentését a jövedelmi adó tárgyában.

XI. Az elnökség fölött kérdésére t. Horváth László és illetőleg t. Kuti Márton urak indítványai kivétel nélkül egyhangúsággal elfogadtattak.

XII. Ezután az állandó bizottmány megalkotása kerülvén sorrendre, Zichy Jenő gróf világi elnöksége mellett annak egyházi elnöki kétül Nyirák Ignác nagyprépost ur ónga lón megválasztva, ki is daczára előrehaladott korának, a sok fáradsággal áldozattal járó tiszteket a közügy javáért annál is inkább elfogadandónak találta, mivel az ő nézete szerint is az egyház politikai vonatkozásaiban, az országos kormányzások és a nagy közönséggel való érintkezésben mindaddig árva kiskorúságban szivlelőtt, miből csak az autonómia helyes szervezése útján van reménye kimenekülhetnie. Ezen élénk helyesléssel fogadott nyilatkozata mellett azonban némi aggodalmait sem hallgathatta el, melyek azonban — mint mondá — tán inkább aggkora gyengeségének, mint a valóság nehezségeinek lennek tulajdonítandók. Mely nyilatkozatát s illetőleg elnökség-elfogadás a közönség által örömmel fogadtatott.

XIII. Erre az állandó bizottmány értekezleti Elnök ómlga kijelölésére a következő tagokból állított össze:

Drucker József. Fülepp Ferenc. Gebhardt Ignác. Gerlach Béni. Horváth László alisp. Horváth Katona József. Juraszek Ferenc. Kereskényi Gyula. Kolosváry Miklós. Kozell István. Kuti Márton. Lauchsz Lőrinc. Liszics István. Molnár János. Id. Námesy Ferenc. Pellet Sándor. Saly Pál. Stekl Alajos. Szepelt Nándor. Ifj. Szógyény László. Sztes Szabó István. Tóth János. Tóth István. Ujváry Mátyas. Varga Anioet. Venosz Imre. Verner György. Zalay Károly. Zsombóry Ede. Zuber Antal.

XIV. Ez állandó bizottmány egyelőre az értekezlet mindennemű eddigi határozatainak végrehajtásával, a feliratoknak elfoga-

dott szellembeni szerkesztésével és elküldésével, — továbbra pedig az autonómia körébe vágó mozgalmak megfigyelése s czél szeriteknek látszó javaslatok kidolgozásával s az értekezleti gyűlés elé terjesztésével bízott meg.

XV. Ezekután Stekl Alajos iszka szentgyörgyi esperes plébános ur az országgyűléshez intézendő feliratot nem petio, hanem jogos kívánságképen óhajta formuláztatni, valamint az 1848-iki püspökök petitiójából a m. k. egyetemre vonatkozó kivételt elhagyatni. A t. tagnak ez észrevételei az állandó bizottmányhoz áttétettek.

XVI. A mlgos Elnök ur előterjesztésére azon gyengéd viszonyról fogva, mely e kath. értekezletet a megyei hívek főpásztorához fűzi, az értekezleti gyűlés főzesei illetőleg jegyzőkönyve tudomásvétel végett Püspök ur ó Mlnak tisztelettel megküldetni határozottatott.

XVII. Eltér József orvostudor ur abelli indítványa, hogy a jövő értekezleti tanácsokra kitértt tárgyak kellő tájékozódhatóság végett a közönséggel eleve közöltessenek, egyértelműleg elfogadtatott.

XVIII. A jegyzőkönyv hitelesítése czéljából Horváth László alispán ur indítványa, miután a legközelebbi időben értekezleti gyűlés meglehet, hogy tán nem tartatik, Pauer János cz. püspök ur ómlga, továbbá dr. Say és dr. Eltér urakból álló küldöttség kóretett fel, kik is a közbizalom eme kérelmének elegend tenni készséggel ígérkeztek.

XIX. Különösen azon czélra, hogy az értekezlet végzése közlése által magát az ország minden esperes-kerületével érintkezésbe tehesse, némi értekezleti pénztár mutatkozván szilkségesnek: t. Kolosváry Miklós az értekezlet létesítése körül egyik legérdemesebb tagnak indítványa a jegyzői hivatal az érdekelt közönség körében terjesztendő aláírás iv készítésével bízatik meg, mely indítvány elfogadtatván, ennek kapcsában t. Tóth János főlelmi-s alrealtanodai hitelemző ur az állandó bizottmányhoz terjesztendő részletes és pontos számadás terhe alatt pénztárnoknak egyhangú felkiáltással megválasztatik.

XX. A szőlők sorát t. Zsombóry Ede ur zárta be erre méltó beszédjével. Mint egyházuik igaz híve s mint a magyar állam polgára egyaránt örvendővő kath. ügyeink ily szerencsésen indult fejlődésnek, e mozgalmól hazánk hitfelei közt is egyetértést és összetartást remél. Szellemben és kifejezésben egyképen nagybecsű beszédjét a közönség öszinte éljenzése közt fejezi be.

Ezek után Elnök gróf ómlga az értekezleti gyűlést a jelen voltak zajos éljenek közt bezártnak nyilatkozta.

Kelt Székesfehérvárott 1868. jún. 30.
Hitelesítés végett kiküldötttek: Lauchsz Lőrinc, e. jegyző. Zsombóry Ede, v. jegyző. Pauer János m. k. Dr. Say József m. k. Dr. Eltér József m. k.

Országgyűlési tudósítások.

A képviselőház jul. 24-ki ülésében Zichy Antal felolvasta a központi bizottság szelvényes jelentését a jövedelmi adó tárgyában.

Napirenden volt a kérvényi bizottság jelentése a konstantinápolyi magyar gyarmath kérvényeinek tárgyában. — A bizottság jelentése oda terjedt ki, hogy a nevezett kérvény és Csiky Sándornak erre beadott határozati javaslata minden oldalon szilkséges intézkedés eszközlése végett azon utasítással, hogy a már történt intézkedésekről és az azok által eszközöndő eredmények iránt a képviselőház utalag felvilágosítsassék és értesítsék — a miniszterelnököt tésessék át.

B. Wenckheim Béla helygymnizster kijelenti, hogy ezen ügyben már Jokai Mór képviselő interpellációja alkalmával megtett minden szükséges lépést a közös külügyminiszterium útján. Sok leány hozott már onnan vissza, részint Finnre, részint Triestet, s elszállították hazájukba. A kormány e téren ezennel is meg fog tenni minden szükséges intézkedést. (Helyeslés.)

Csiky Sándor megnyugszik ugyan a helygymnizster adott válaszában, de kívánja, hogy a Konstantinápolyból felhozott három leány, kik a kórházban vannak jelenleg, halgattassanak ki, s vallomásaik után indítassék vizsgálat. Szilváy József államtitkár kijelenti, hogy a budai főkapitányság már megkapta azon utasítást, hogy hallgassa ki ama három leányt.

Belevén fejezte ez ügy, felolvastatott még egyszer Deák Ferenc határozati javaslata a koronázás előtt s nem miniszteri ellenjegyzés mellett kinevezett bírákra vonatkozólag. A határozati javaslat harmadszori felolvasás után is elfogadtatván, hozzájárulás végett a főrendekkel fog közöltetni; s az erre vonatkozó jegyzőkönyvi kivonat még ezen ülésen hitelesítették.

Napirenden volt még a kérvényi bizottság jelentése a Madarász-féle petitiók tárgyában, mely itt következők:

„A mennyiben a kérvényekben felhozott, részint az ország független állami léte, és az 1867-ik évből alkotott közjogi törvények, részint az alkotmányok a kor viszonyaihoz és igényeikhez képesti kifejlesztésére, részint ismét az ország anyagi és szellemi fejlődésére és a közterhek közlésére vonatkozó szempontok a törvényhozás folytonos gondoskodásának és nyilvános tanácskozásának —

tárgyait már eddig is tényleg képezték — a jövedelmi képzendik: a törvényhozásnál pedig az ország összes népsége, s közte, a mennyiben választó polgárok, kérvényezők is — a népképviselést alapján megválasztott országos képviselők által alkotmány szerinti részt vettek, s vesznek; e tekintetből a kérvényi bizottság a beadott kérvényeket, ha mindjárt a több oldalról megtámadott név és közaláírások mind valódi lennének is, ily alakban a kérvényeket, indítványokul alkalmasoknak és elfogadhatóknak nem találja; a mennyiben azonban a beadott kérvényekben az alkotmány alapja támadatik meg, az 1867-ben alkotott közjogi törvények és azoknak, mintegy a nemzet akarata ellenére, vagy azzal nem összhangzólag állított alkotása ellen felhozott előterjesztés nem csak a képviselő testületet, sőt az egész törvényhozást egyaránt sérti, de főleg a mennyiben az előterjesztés a törvényhozási alkotmányos működés elleni óvszál czéloztatik kérvényezők által tekintetű: e törekvés rosaltatni, mint szintén elvontan attól, hogy a kérvény aláírásoknál igen sokan az óvas horderejét fel fogják nem is képesek, sokan aláírásaikat visszavontaknak nyilvánítták, s így azoknak e részbeni eljárása bebiztosít al nem is esbetik, az érdeket, de különben jó akaratú néposztályoknak névaláírását hasonlólag rosaltatni (helyeslés jobbról) s a mennyiben a kérvények névaláírása már több oldalról tett ellenyilatkozatokkal megtámadva s az aláírások több tekintetben kétsz hiteleseknek mutatkoznak, a kérvények netáni beadandó panaszesetek alkalmazásával megrendelendő és megjelendő vizsgálat s további körülmény szerű eljárás végett, a helygymnizsteriumhoz áttétetni véleményeztetnek.

Madarász József sajnálja, hogy e kérvényeket, mint az óvit adják elő, midőn azokat nem mind ó nyújtotta be; helyesli, hogy roszalás mondassék ki azokra, kik a kérvényt nem értőket ráveték az aláírásra; csak egyre figyelmeztet: alkotmányos államban azzal tisztelt meg magát a többség leginkább, ha a kisebbség óhajainak szabad nyilvánítlását nem gátolja. Egyéb bírálati sajnálja az előadót, sajnálja az elnököt és sajnálja mindenkit. (Felkiáltások: Sajnálja maga magát! — Hra bovszky a felegházi aláírások történetét adja elő.)

Tisza Kálmán nem védelmezi a petitiókat, de még is meg árnyékat is távol kivantja tartani az országgyűléstől annak, mint-ha a ház a petitiókat megszorítani akarná. Nem is kell azokat illetőtenél fokozni a fontosságban, hanem egyszerűen ad acta teni. — A mi pedig netán az aláírások hamisítására nézve a panaszban igaz volna, azokat a helygymnizsterhez kell áttetni további vizsgálatok végett. (Helyeslés balról) — Beszéd János megrója azokat, kik magukat tartják kizárólagosan hazafinak s a törvény, béke, rend és a hon java ellen izgatnak. A bizottsági javaslatot pártolja. — Bónis, Ghyey, Nyáry és Jókay-Tisza melettek vannak. A többi közt megjegyzi Jókay, hogy bár sok megróvást tartalmaznak is a petitiók, de vannak bennök nagy eszmék is, mit tagadni soha sem lehet. (tetszés balról) — Kerkapolyi Károly azon indítványt tette, hogy jövőre a képviselők csak ö petitiókat terjesszenek a ház elé, melyeknek alapos eredeiségükért kezességek is, — azonban utóbb ez indítványát maga is visszavonta.

Miután Pulszky és Szász a bizottsági javaslat, Szontágh Pál Tisza mellett, Horváth Demeter és Tisza pedig saját módosítványaik mellett szólottak volna, következő a szavazás, és a ház tulajdon többsége által a bizottsági javaslat fogadtatott el. — Az ülés d. u. 1 órakor eloszlott.

A főrendiház ülése jul. 22.

Elnök: Majláth György országbíró, jegyző: Nyáry Gyula báró. Jelenvolt miniszterek: Lónyay és Wenckheim. Az adóbejáratjának meghatározására vonatkozó törvényjavaslat elfogadtatott, a kir. Kuria tagjait illető végválaszata pedig a képviselőháznak egyik bizottsághoz adotta át. Ezután 6 naplövizsgálónak megválasztatás iránt osztattak ki a választási lapok és az ülés bevezetett.

A képviselőház jul. 25-ki ülésében Bánó Miklós bárnai képvis. egy segédlelkész kérvényét nyújtja be az iránt, hogy a segéd lelkészekre is terjesztessék ki a dohány illetés jogát. — Zsedényi Ede a 16 szepesi város kérvényét nyújtja be törvénykezési kötegség megterítése iránt. — Utána Miletics Svetozár egy indítvánnyal lép a ház elé, melyben a t. ház elhatározását kéri, hogy a helygymnizsterium felhívassék, miszerint dr. Miletics Svetozár óbecsei kerület képviselője ellen, indítványa folytán és a ház engedelmének előleges kikérése nélkül, mielőbb vizsgálat rendelkezés a belgrádi öszkesküvés miatt és eredménye a háznak tudomására juttassék.

Napirenden áttértvén a főrendiháznak a földadóra vonatkozó módosítása elfogadtatott, mire a jövedelmi adóról szóló törvényjavaslat jött tárgyalás alá. A részletes vitánál Jókay Mór kívánja, hogy a megjelölésre szükséges jövedelem, Pesten 600, vidéken 400 frt. ne essék adó alá. Nyáry és Illász Boldizsár mellette nyilatkoznak. — Németh Károly akarja, hogy ne csak a közoktatási alapok, hanem a szegényápoló intézetek is mentességek fel a jövedelmi adó alól, és Bobory Károly a lelkészek és tanítók s ezek özvegyei és árváinak amugy is csekély nyugdíjait is mentesíteni óhajja. — Lónyay Meenyhért Németh és Bobory mellett s Jokay ellen nyilatkozik, szavazásnál indítványa elfogadtatott.

Ekkor a 13. § fölött hosszabb vitaközös fejlett ki, mely a jövedelmi adó minimumát határozza meg. Mint hogy t. i. az illetők jövedelmekét gyakran nagyon is kevéssé teszik, a 13. §-t követő 13-000 gondoskodtak, hogy ily rövidítések ne történessenek. Azért is jövőre a lakásoknál a lakbér, jóságberleteknél a bér-

leti összeg fog alapul vétetni, és a bérleteknél a jövedelmi adó minimuma, (legkevesebb) a bérleti összeg 2 1/2% j. ügyvédeké, orvosoknál, sebészeknél, tanároknál, mérnököknél 12-20% — kereskedőknel, iparizóknel 15-20% ja a lakbérnek, — a kézművesek addig, míg szeg d nélkül dolgoznak. 4 főt fizetnek s ezen kívül minden segéd után 2. főt. Ezen minimumot Ghyey Ignác elvetetni kívánta, de még is a többség által elfogadtatott. A törvényjavaslat egész a 32. §-ig fölolvastatván helyesletett, és utána a ház költségvetési bizottságának jelentése kerülvén fölolvastatva, az is jóváhagyatott.

A képviselőház jul. 27-ki ülésének folyamat hely hiánya miatt nem közölhetvén, azt jövő számunkban hozandjuk.

Levellezések.

Vörösvár, jul. 23-án.

Meglehet, hogy e sorok olvasói közül némelyek fogják mondani: jobb lenne ha a magam ajtja előtt söpörnék.

Ez azonban így van jól; legalább nem fogják mondhatni: „Cicero pro domo sua.”

Az iskolai törvényjavaslatokra itt ott már hallottam és olvastam is némi megjegyzéseket, de a 131. §. ellen még senki sem szólalt fel.

Akár vagyok illetékes akár nem, osztóznak-e többen is véleményemben vagy nem? ezzel mit sem törődök. De őszinte megjegyzésemet el nem titkolhatom, midőn látom, hogy épen azon osztályt sújtják e törvényjavaslatok leginkább, mely általán véte eddig is a legsilányabb körülmények közt tengődött, s mely a tanügyért oly szép szavakban lelkesülő jelen alkotmányos életől oly sokat várt! A népiszkolai törvényjavaslatok 131. §. azonban meggyőzhet mindenkít, hogy azon részvét, mely ujabban a tanítók mostoha sorsa iránt itt ott nyilvánílt — meddő, azon szép szavak, melyek annak könnyítésére magasabb ajkáról is repültek, üresek voltak.

Nem örömet ugyan, de ha tetszik, megengedem, hogy voltak és vannak is tanítók, kiknek egész évi összes jövedelme a 300 főt meg nem líti, habár megvallom, ilyen állomást nem ismerek. De ha a tanítói karnak fele ilyen állapotban volna is, valjon azzal, hogy most 300 főt biztosítva lesznek: van-e rájuk segítve? Elég e az arra, hogy a tanító egyedül az iskolának élhessen?

Igaz, hogy ez csak a minimum, s a tanügybarátai társaságoktól magukat, hogy ily kevés fizetéssel csak ritka állomás van egybekötve! Azonban ennek 2 szatföltj levonattak a segélyezési pénztár számára (132. §) mi különben igen üdvös intézkedés; egy részt igen sok esetben nem tudnak behajtani még a 74. §. szerint felállítandó önközpontok; ismét egy rész adóra kell. Tehát hol van a 300 főt minimum?

De ha mindez történnék is, megmarad-e a tanügyi barátainak ama vizsgálatuk, hogy 300 ft. csak kevés helyen van? Erre igenül csak a látszólagos ügybarát felelhet, mert a valódi ügybarát bir annyi tájékozottsággal és tapasztalattal, hogy népnünk meg nem hagy hevíl az iskolai ügyért, és így igen sok esetben a tanító fizetését nem csak nem jobbitani, de alább szállítani kívánja, főleg ha tudja, hogy a magyar törvény értelmében 300 ft. is elég. — S hova fog fordulni ilyenkor a szegény tanító? Talán a 72 §-ban nevezett iskola székhez? Ez esetben ritkán talál land oly nagylelkű egyént, ki érteke teljes erejével küzdeni fog, jól tudván hogy a tanítói fizetéshez neki is tényleg járulnia kell.

Azonban tegyük fel, hogy erről álmodni sem szabad; lehetetlen, hogy ilyesmi történjék nagy Magyarországon a XIX-ik században.

De ha a 88-89-105 §§ szerint egyenlő képzettség kívánatik; ha a 13. §. szerint egy osztályban nem lehet több 60. gyermeknél; egyenlő képzettség, egyenlő fíradtság mellett miként lehet a tanító fizetését a helyi viszonyoktól függővé tenni? miként lehet például egy hasonló képzettségű városi tanítónak két, sőt három anyai fizetése, mint egy falusias? Talán mert városban drágább az élelem? Igaz, de városban mellesk jövedelem is hasonlíthatnaul nagyobb, mint falun. Hát ha még azon kedvező körülményt tekintjük, hogy a városi tanítók majdnem gond nélkül nevelhetik gyermekeiket, míg a falusias egy részénél ez a lehetetlenség közé tartozik; nincs-e alapja az egyenlőség elvnek egyenlő készütséggel, egyenlő fíradtság mellett?

Nem akarom én ezzel azt mondani, hogy talán némely városi tanítók állásukat és érdemeiket meghaladó fizetést huznak. Nem! ennnyit sohasem fognak kapni. Csak azt óhajtom, hogy egyenlőség legyen. Azt óhajtom, hogy mindnyájan jobb, sőt igen jó fizetést kapjanak, mert csak így lehet remélni, hogy több szép tehetségű ifjú — ki magában hivatást érez — habozás nélkül adandja magát e pályára.

Óhajtom ezek után, hogy a tanítók hat osztályt és képezdőt részeszenek, hogy bővebb és alaposab is ismerettel, érettebb korrall léphessenek ki a nagy világra.

Tapasztalásból tudom, hogy az iskolázatás hiánya is egyik oka volt eddig annak, hogy sok esetben például egy gazdatisát, egy megyei tisztviselőt, sőt — mi tagadás benne — maguk a papok közül is sokan keresetkék és lúneztek a tanítót.

Mondám ezeket a leglisztább szándékkal és azon forró óhajattal: vajha honatájunk e pontra nézve is tetemes változást te gyenek! ez által is megmutatandók: hogy a hazánknak igazi boldogságát szivükön hordozzák.

Németh József, segédlelkész.

LAPSZEMLE.

A balközépnek az új védtörvény fölötti helyzetére nézve következő irányzatokat hoz a „Hazánk”:

„A balközép a jövedő honvédröndszereket illető javaslatot két főbb elvben külvönlvény adtva alá nélkül elfogadta.

Ilyen két felv: az általános hadkötözettség, mely mind a kor szellemével, mind 48 ki alkotmányunkkal teljesen összhangzó; s a honvédröndszert (Landwehr System), melyet ha nemzettünk harczási szellemének fenntartása és hazánk fenyegetett helyzetét nem követelnének is; már a szomszédos nagyhatalmak haderejeinek ily irányú és rendszerű kifejtésére reánk kényszerít.

Tudvalevő dolog azonban, hogy valamint a legjobb alapra is lehet garoly építélet emelni: ép ugy a legelőghadhatóbb elvek is nyerve nek garoly alkalmazást és épen ezen alkalmazás az, miben a balközép nézetei, a bizottság többségétől eltérnek, s ngyan az, mely ellen a törvényhozási terén legjobb erejével küzdeni fog.

Nem lehetetlen, hogy a jobboldal, élvén — gyakran tulajdonos is használt szavazatgyűlést jögyával, a javaslatot a balközép által megtámadott módozatokkal együtt át fogja vinni.

Ekkor a nemzetnek nem lehet más szerepe, mint tekintve e körülmények vesélyes sorsú voltát, a kevesebbet, és győzedelmét is, azon hazafisi érzelmet fogadja, mely reményt nyújtson e hazának arra nézve, hogy értelmiségünk, ifjúságunk ezen új szervezettel egy jobb magvált tekintvén, lelkesedése és katonai szelleme által feleljeni annak garoly-álgait s kedvelő sorakozik azon honvédek közt, kiknek hivatása nemzetünk örökös hadi dícsőségét egy későbbi boldog korszak számára szeplőtlen örökség gyanánt megörizni.

Ez követeli balvezetes helyzetünk; ez a birodalmi hadseregnek, teljes elküldetés- és fensőbbégi állásra törekvő magartatása, melynek eszméje és rendszerével ugyan, mint alkotmányosságunk és költészetünknek ölem sülkét nehezödelv s ez idő szerint az államban csaknem különállással, nem rokonszenvezetünk: de melyet leendő honvédseregünknek honszeretében, hűsiesésben és hűségben annyival inkább kell versengenie, hogy amannak feleslegességéről országot és uralkodót egyaránt meggyőzőz.

Ezen nyilatkozatra a „Századunk” következő megjegyzést teszi:

„De van e nyilatkozatnak oly passusa is.

Hogy elfogadják-e a jobboldal a módosított törvényjavaslatot, ugy a mint a bizottmány által előterjesztett, vagy nem, — nem tudjuk; — de azon esetre, ha elfogadják minden változtatás nélkül, már a priori az állítani, hogy ezt egyedül azon indokból tennék, melyeket a tulajdonos használt szavazatgyűlése jog” fele kifejezés feltételével látszik, kissé merész állítás oly tekintélyes és loyális párt közölsége részéről, mely politikai ellenpártja istentől baa bizonyára nem kételkedik.”

Beniczky Lajos elttinése még mindig közbeszéd tárgya. Ez ügyben a „Hon” új vételekék, hogy az 500 fny jutalom nem elégleges a felfedezés elérésére.

„Mid in Angliában — ugy mond — valamely hasonló esetben jutalom ígértetik, ez főleg azon szempontból történik, hogy a büntetés alkalmatlanságát bírja vállomásra. Engliágya a pénzbeli jutalom ígérteték Angliában mindig hozzácsatoltatik a kormány általi azon nyilvános és soha meg nem mástított biztosítás is, hogy a feladót, ha mindjárt eszközöl szolgult is a hitu elkötetésére vagy legülőbb elfogadott domissal bit is róla, büntetés emi nem fogja, — ezen meglakolási mentelem alól csak maga a szoros értelemben tettes, a főbünös vétetvén ki, a mint ez magától értet.

Es ezen nyomozási kedvezmény elayerhetésének tudatában fordul elő Angliában azon gyakori eset, hogy a rejtélyes bűnök felderítésére magok a bűnrészesek ajánljak.

Ha a helygymnizster netán nem volna is teljes joga ily jutalmat tűzni ki a felfedező részére, még is bizonyos lehetne arról, hogy e tette ellen semmi törvényhivatkozás nem tétetnék. Az 500 fírt tehet felfedezést olyan, ki a bűnnek nem részese, de a részese nem, pedig csak ilyen tudhatja a tényt. Nem ártana, ha a rendőrség Beniczky arezképet ezekben másolatnál le és minden vidéken, nyilvános helyeken közszemlére tétetné, hogy azon esethen, ha netán elröjve élne valahol, a véletlen fölismerés vezetőre rá a rendőrséget.

— A „Századunk” szombati számában éles tollal ostorozza a Madarász-féle petitiókat következőképen: „Gyűjtötte és gyűjtögette — ugy

mond — Zsárlója — maga ké — midőn az — kellett v — pmaszt a — kéri ezek — karját, m — haloldal — hangulag — kollan me — vándorol — az elrend — vizsgálat — alig ért il — lebet tota — resége.

De az — gomban, s — lobszert — A me — tett haszn — náta azon — zősgyűjt — creducny — aláírások — választó — közönsége — nyilatkoz — hódok, ho — redőculni — zonyit ez — Bizot — törvény t — hogy a — m — a n — rolla r — nemzet n — Szab — szórta az — de — ese — feleli nek — tani feje — zeti létet — S me — juk jöteke — kapaak, n — tapasztalt — hogy bár — zesi mit — sik: a kö — s — összezt — vészt.”

Az — nek” a „K — a fe — kell után — figyelmét — palatiójá — calendas — rusnak n — tömege a — hol a plé — élni, a co — kintak; n — komolyat — hogy azo — száiban n — clerus fel — mányozni — bukott dy — tárgyára a — a szabadt — elvesztett — nyét? A l — teljesse fo — az államo — készültve — országban — üldözéséb — ment poli — tiszta légt — apostolok

Fran — íjesztőleg — tekintélyt — gyen is k — szónok, — mégis. O — nye és ke — a kormán — óhajtaná — kótárul — pipság a — waiban s — páljak m — do püspök — ezt Lam — nagy és s — zunk töb — bdkömi — amugy is — talnált a — zsiogogá — ti szolgál — mint Olló — rendszer — hogy az e — je az áll — dást Fran — Olasz — vour gróf — csak tíre — szelmalom — nak fel.

INTÉZ — september — lésekk p — lélek segi

mond — uton utfélen a kérvényeket a „Nép Zászlója” minden vasárnapon megcsinálta a maga kedves attitűdökkel. Az ő népe előtt, midőn aztán a sok nagyvagyúknak szétrobbanni kellett volna, a híres népevő maga tett pinaszt a ház előtt saját ügynekei ellen, kikérik ezek ellenében ugyanazon kormány karját, mely ellen demonstrálni akart, jobb s boldogul, az egész értelmű közönség egy hangulag elítéli, saját elvtársai is csak burkolatlan merik védeni, s a petíciók mindoda vándorolnak a belügyminiszterhez, hogy az elrendelhesse a névhamisításokait a kellő vizsgálatot. — Nagyhangú szereplés még alig ért ily tragikus véget s vereség alig lehet totalisabb, mint a minő Madarász ur veresége.

De az ügy sokféle tanúságot rejt magában, s ezek közül egyre különös alkalmosszerűnek látszik a figyelemre.

A mennyi igazságot eszlelt csak fellehetett használni, azt Madarász ur mind felhasználta azon közönségi alap ellen, melyet a közönségi törvény teremtetett. ... és mi az eredmény? — Tömeges tiltakozások a névhamisítások ellen, kimutatások, melyekben a választó közönség visszatartásának minden közönséget a petíciókkal s ha már az önként nyilatkozó tiltakozása ily hangú, képzelt, hogy a vizsgálatok majd nure fogják redálni az összes petíciók értékét! mit bizonyít?

Bizonyi igazságról a nemzet élénk törvény tisztelget, de bizonyi igazságot azt, hogy a tudat, hogy a kiegyezés ősi mű a nemzet szükségleteinek collariuma, már gyökeret kezd verni a nemzet nagy zűnében is.

Szabadon, senki által sem akadályozva, szót a szűk Madarász ur egyre-négyre, de — csekély kivétellel — a nép, az „ő népe” feleli neki vissza, hogy semmi kedve felgyújtani feje felett ama menhelyet, melyben nemzet létét biztosíthatja.

S mert ez így van, mert már érezni kezdjük jókönyviságát ama valódi nemzeti politikának, mely a kiegyezés megalkotója, mert tapasztaljuk inná minden lépés nyomon, hogy bár lassu, de biztos haladással a kiegyezési mű reputációjának elcsúsztatása nem kék: a következmények e nagy szerű igazolási ügyeztet minden ezzel ellenkező törekvést.

Az általános zsinatról a „Liberté” a következő levelet írja Flórényből: „Ferrari ur azt hitte, hogy Olivier Emilt kell utánoznia s felhívni az olasz kormány figyelmét a legközelebbi zsinatra. De interpellációját közmegegyezéssel elnapolták a calendae graecae. Olaszországban, hol a klerusnak nincs semmi befolyása, hol a papok tömege az anyagi élet szükségével küzd, hol a plébánosok szegények és alig tudnak élni, a conciliament nevére szírianyek tekintik; nem is vette Ferrari interpellációját komolyan senki. Mert nem tudja-e mindenki, hogy azon perczelt fogva, midőn Olaszországban a polgári hatalom a helyett, hogy a clerus felhasználásával igyekezett volna kormányozni, kötelességének tartotta azt az elbukott dynastiák iránti gyűlöletről üldözés tárgyává tenni, — a katolicizmus egyenesen a szabadságállamiság állapotába slyedt, s elvesztette a közönség előtt minden dicsőnyét? A közönség egybeállása, úgy látszik, teljessé fogja tenni az egyház elválasztását az államtól. De vajlon a kedélyek elvannak e készülvé e nagyfontosságú eseményre? Olaszországban még nem fáradtak el a klerus üldözésében; bármily győze is ez, a parlament politikaiai félnek, nehogy a szabadság tiszta lége a szükségkel küzdő plébánosokat apostolokká, vértanúkká tegye.

Franciaországban a klerus figyelemre jésztőleg hat az Olivier-forma bátoraságú és tekintélyű férfiakra! Bármily szabadelvű legyen is külföldben a törvényhozó testület nagy szónok, a concordatum embere maradt mégis. Olivier a helyett, hogy a klerus kénye és kedve szerint engedné szervezkedni a kormányt, egy vallási reformtörvény élére őhajtaná állítani, és Baroche miniszter zászlóterület véve maga mellé, a főpapságot a papság általános szavazatának illvös hullámaiban szerető megfürdőtteni. Am emancipálják magokat a papok a vállalkra nehezdedő püspöki tekintély alól szabadokból, mint ezt Lancaenis, a vallási szabadságnak ez a nagy és szigorú alakja tevő. De ne foglalkozunk többet a klerus dolgaival, mint a szabadságállamisággal. A császári kormány amny is szereti mindennit érvényesíteni hatalmát a püspökökben, consistoriumban és zsinagógában: örikzedjünk neki még lépésről lépésre szolgálhat. Midőn oly kitűnő férfi, mint Olivier, avatja fel magát egy hasonló rendszer apostolává, az kell következtetnünk, hogy az egyház teljes elválasztásának eszmője az államtól nem igen tett nagy előhaladást Franciaországban.

Olaszországban e nagy elv, melyet Cavour gróf oly öszintén kimondott, most már csak üres jelszó, melyet töp: utólag csak szemlélom politikájuk feledésére használnak fel.

mond — uton utfélen a kérvényeket a „Nép Zászlója” minden vasárnapon megcsinálta a maga kedves attitűdökkel. Az ő népe előtt, midőn aztán a sok nagyvagyúknak szétrobbanni kellett volna, a híres népevő maga tett pinaszt a ház előtt saját ügynekei ellen, kikérik ezek ellenében ugyanazon kormány karját, mely ellen demonstrálni akart, jobb s boldogul, az egész értelmű közönség egy hangulag elítéli, saját elvtársai is csak burkolatlan merik védeni, s a petíciók mindoda vándorolnak a belügyminiszterhez, hogy az elrendelhesse a névhamisításokait a kellő vizsgálatot. — Nagyhangú szereplés még alig ért ily tragikus véget s vereség alig lehet totalisabb, mint a minő Madarász ur veresége.

De az ügy sokféle tanúságot rejt magában, s ezek közül egyre különös alkalmosszerűnek látszik a figyelemre.

A mennyi igazságot eszlelt csak fellehetett használni, azt Madarász ur mind felhasználta azon közönségi alap ellen, melyet a közönségi törvény teremtetett. ... és mi az eredmény? — Tömeges tiltakozások a névhamisítások ellen, kimutatások, melyekben a választó közönség visszatartásának minden közönséget a petíciókkal s ha már az önként nyilatkozó tiltakozása ily hangú, képzelt, hogy a vizsgálatok majd nure fogják redálni az összes petíciók értékét! mit bizonyít?

Bizonyi igazságról a nemzet élénk törvény tisztelget, de bizonyi igazságot azt, hogy a tudat, hogy a kiegyezés ősi mű a nemzet szükségleteinek collariuma, már gyökeret kezd verni a nemzet nagy zűnében is.

Szabadon, senki által sem akadályozva, szót a szűk Madarász ur egyre-négyre, de — csekély kivétellel — a nép, az „ő népe” feleli neki vissza, hogy semmi kedve felgyújtani feje felett ama menhelyet, melyben nemzet létét biztosíthatja.

S mert ez így van, mert már érezni kezdjük jókönyviságát ama valódi nemzeti politikának, mely a kiegyezés megalkotója, mert tapasztaljuk inná minden lépés nyomon, hogy bár lassu, de biztos haladással a kiegyezési mű reputációjának elcsúsztatása nem kék: a következmények e nagy szerű igazolási ügyeztet minden ezzel ellenkező törekvést.

Az általános zsinatról a „Liberté” a következő levelet írja Flórényből: „Ferrari ur azt hitte, hogy Olivier Emilt kell utánoznia s felhívni az olasz kormány figyelmét a legközelebbi zsinatra. De interpellációját közmegegyezéssel elnapolták a calendae graecae. Olaszországban, hol a klerusnak nincs semmi befolyása, hol a papok tömege az anyagi élet szükségével küzd, hol a plébánosok szegények és alig tudnak élni, a conciliament nevére szírianyek tekintik; nem is vette Ferrari interpellációját komolyan senki. Mert nem tudja-e mindenki, hogy azon perczelt fogva, midőn Olaszországban a polgári hatalom a helyett, hogy a clerus felhasználásával igyekezett volna kormányozni, kötelességének tartotta azt az elbukott dynastiák iránti gyűlöletről üldözés tárgyává tenni, — a katolicizmus egyenesen a szabadságállamiság állapotába slyedt, s elvesztette a közönség előtt minden dicsőnyét? A közönség egybeállása, úgy látszik, teljessé fogja tenni az egyház elválasztását az államtól. De vajlon a kedélyek elvannak e készülvé e nagyfontosságú eseményre? Olaszországban még nem fáradtak el a klerus üldözésében; bármily győze is ez, a parlament politikaiai félnek, nehogy a szabadság tiszta lége a szükségkel küzdő plébánosokat apostolokká, vértanúkká tegye.

dozat a társulat élő tagjaiért is bemutatattik. Az isteni tisztelet után közös tisztelgés a méltóságos püspök házigazdánál s a jelenlevő nagyméltóságú püspök uraknál, egy evregre fölkerendő szónok vezetése alatt. A tisztelgés után a közgyűlés megnyitattik. — A második napon reggel szentmise a társulat elhunyt tagjaiért. A közgyűlésen a különben is oda tartozó ügyek elintézése mellett napirenden lesznek: a) Jelentése az igazgató választmányának a múlt évi közgyűlés által hozzáutaltott kérdés megoldásáról: lehet e a társulat tagjainak szaporítását képek vagy naptárak kiosztása által eszközölni? b) Hogyan esz közölhető a társulat tagjainak szaporítása s azok evidenciáiban tartása? Indítványok a tagok részéről. c) Jelentés a dunafejedelem-ségi magyarajku hitrokokok ügyében tett in tézkedésekről. d) A védnököt nékülöző hazai szegény templomok és iskolák támogatása közlül szükségesekeknek mutatkozó javaslatok és módosítások. — A közgyűlésen a társulat céljaiival megegyező ünneplés előadások is fognak tartani. Evregre a méltóságos elnök-ség által egy vagy több szónok föl fog kéretni; emellett azonban minden egyes tagnak szintén jogában áll erre vállalkozni, de mégis úgy, hogy a tárgyat, melyről értekezni akar, jó előre s mennyire csak lehet, szeptember hó 1-ig az elnökségnek bejelentse, melynek aztán az alapszabályok értelmében jogában áll az előadást vagy megengedni vagy egyszerűen megtagadni. Hosszabb előadások nem lennének észszerűek.

BELFÖLD.
Ausztria.
Bécs város örömábrán uszik, vigad, boldog és mulat a tombolásig. Azt mondják, mióta Bécs áll, nem látott még nagyobb szerű ünneplést a vasárnapi lövés ünneplésénél. A meneten, mely déli tíz órakor vette kezdetét, s tartott délutáni négy óráig; a lövészesapatok kölcsönösen üdvözlék egymást, s az egész uton, mely ünneplésen fel volt díszítve, megszámlálhatlan néptömeg által fogadtattak. A lövészek száma 15000-re ment, és a menetnél 13 zenekar működött, midőn a szövetségi zászlót átadák Bécs városának, Zelinka polgármester megígérte, hogy a zászlót, mint a német egység jelképét becsülettel fogja megőrizni, különösen kiemelve, hogy az elrendő ezél a béke fenntartása az egyes néptömegek közt. — Megható látvány volt és minden szív hararább dobogott! minden oldalról, a legmeszebb tájakról „so weit die deutsche Zunge klingt,” ide záradokoltak a derék német lövészek, kiket egy hatalmas érzet köt össze, az egy nemzetiséghez való tartozás érzete.

A banketten, hol 10,000 ember evett egymás mellett, Giskra miniszter beszéde legjobban tetszett a közönségnek. „A miniszterium — ugymond — azon meggyőződésben vette át a kormányt, hogy Ausztria csak beteg; azon rossz elvektől, melyek alapján eddig kormányoztatott. A botor eszelen politika nyilg beverte Ausztriát, de az előhaladás üsvényén ismét meg fog ifjodni.” Itt nagyon érzékeny jelenet fejlődött ki. A közönség tapsolt, Giskra és Zelinka összeöleltek a tribünán. Kifejtve magukat egymás karjai között a belügyminiszter újra folytatta diktációját és következő szavakkal végezte: „Az értelmiség és előhaladás azon két tényező, mely egyedül képes csak Ausztriát regenerálni; az ő felségének nézete is.”

A porosz lapok kétes szemmel nézik azokat, mik most Bécsben történnek; előttük minden politikai demonstráció a vetélytársulvú s törekvésű látják mindenben, a vágyat Németország hegemoniája iránt, — szemelben machinatio minden, hogy visszazseroza a Németországból kiszorított Ausztria, elveszett befolyását. — A bécsi felhívatalos sajtó ügyezsük ugyan ezen ünneplési politikai jellegű minden módon elleplezni, de lehetetlen, hogy kisebb nagyobb mérvben napvilágra ne jöjjön. Mi részünkről nem igen őhajtanánk, hogy felelevenítsék a Habsburgok s Zollernek vizsláját, Németország hegemoniája felett, vagy akár ennek dualistius formáját is. — Megemlítünk kell ez alkalommal azon híreket is, melyek szerint Beust báró felkérte volna Werther báró bécsi porosz követet, eszközölne részere alkalmat Bismarck gróffal személynén találkozhattai; Beust báró igen kívánatosnak tartja a porosz és osztrák kormány elnökeinek találkozásait. Ha e hír csakugyan megvalósul, kétségtelenül lényegesen elő lesz mozdítva a két állam közötti közlekedés műve.

A „Correspondence du Nord-Est,” a lengyel emigrációban Párisban megjelenő lapja érdekes adatokat közöl az orosz agitációkról az ausztriai tartományokban. E szerint Oroszország nagy szerű tevékenységet fejt ki ép ez idő szerint Csehországban és Gallicziában. Az orosz politika számos agense azon instrucciót vette, hogy minden követ megmozdítson arra nézve, hogy a lengyeleket rábírja a csehok eljárásához való csatlakozásra. Nevezetesen meghagyattott nekik, hogy Gácsországban a democrata pártra igyekezzenek hatni, melyet hozzáférhetőbbnek találnak ezen ten-

dentiákra nézve. „Nem szeretném tulozni azon befolyást, így ir a nevezett lap tudósítója, melylyel az orosz kormány Ausztria szláv kerületeiben, jelesen Cseh és Gácsországban bír. Ha bizonyos véres kedélyeknek, melyek hajlandók reményeiket tetekül tekinteni, az ember hinni akar, akkor már Csehország moraliter Oroszországhoz tartoznék. Én nem akarok annyira menni. De ha ismeri az ember azon mindennemű agensek számát, kik Oroszország érdekében működnek, ha az ember értesítve van azon számos egyenes és közvetett összeköttetésről szent Pétervár, Moszkva és Prága közt, s ha az ember tekintete veszi azt, a mi a Prágából az orosz kormányhoz intézett tudósításokból a nyilvánosság előkerül, akkor megdöbben az ember azon előhaladáson, melyen az orosz propagandát látja.”

Hazai ügyek.
— A katolikus autonomia tárgyában a hivatalos lapban olvassuk: Budáról július 26-ról írják, hogy biztos kutfőből merített tudósítás szerint, a katolikus egyházi autonomiara vonatkozó munkálatot a nagyméltóságú püspöki kar maga részéről teljesen bevégezte, az a felett tanácskozandó vegyes (egyháziak- és világiakból álló) gyűlékezett egybehívására csak azért lön még egy ideig elhalasztva, mert az abba meghívandó világi tagok részint távol vannak jelenleg a fővárostól, részint akkép elfoglalva egyéb, szintén nagy fontosságú teendőik által, hogy az illetők saját meggyőződése szerint is a jelen forró időszak nem tekinthető alkalmasnak oly hosszabb tanácskozást igénylő kérdés tárgyalására, minő az autonomiaé. Az elhalasztás természetesen csak rövidbéd időszakra, néhány hétre fog szorítkozni.

BELFÖLD.
Ausztria.
Bécs város örömábrán uszik, vigad, boldog és mulat a tombolásig. Azt mondják, mióta Bécs áll, nem látott még nagyobb szerű ünneplést a vasárnapi lövés ünneplésénél. A meneten, mely déli tíz órakor vette kezdetét, s tartott délutáni négy óráig; a lövészesapatok kölcsönösen üdvözlék egymást, s az egész uton, mely ünneplésen fel volt díszítve, megszámlálhatlan néptömeg által fogadtattak. A lövészek száma 15000-re ment, és a menetnél 13 zenekar működött, midőn a szövetségi zászlót átadák Bécs városának, Zelinka polgármester megígérte, hogy a zászlót, mint a német egység jelképét becsülettel fogja megőrizni, különösen kiemelve, hogy az elrendő ezél a béke fenntartása az egyes néptömegek közt. — Megható látvány volt és minden szív hararább dobogott! minden oldalról, a legmeszebb tájakról „so weit die deutsche Zunge klingt,” ide záradokoltak a derék német lövészek, kiket egy hatalmas érzet köt össze, az egy nemzetiséghez való tartozás érzete.

A banketten, hol 10,000 ember evett egymás mellett, Giskra miniszter beszéde legjobban tetszett a közönségnek. „A miniszterium — ugymond — azon meggyőződésben vette át a kormányt, hogy Ausztria csak beteg; azon rossz elvektől, melyek alapján eddig kormányoztatott. A botor eszelen politika nyilg beverte Ausztriát, de az előhaladás üsvényén ismét meg fog ifjodni.” Itt nagyon érzékeny jelenet fejlődött ki. A közönség tapsolt, Giskra és Zelinka összeöleltek a tribünán. Kifejtve magukat egymás karjai között a belügyminiszter újra folytatta diktációját és következő szavakkal végezte: „Az értelmiség és előhaladás azon két tényező, mely egyedül képes csak Ausztriát regenerálni; az ő felségének nézete is.”

A porosz lapok kétes szemmel nézik azokat, mik most Bécsben történnek; előttük minden politikai demonstráció a vetélytársulvú s törekvésű látják mindenben, a vágyat Németország hegemoniája iránt, — szemelben machinatio minden, hogy visszazseroza a Németországból kiszorított Ausztria, elveszett befolyását. — A bécsi felhívatalos sajtó ügyezsük ugyan ezen ünneplési politikai jellegű minden módon elleplezni, de lehetetlen, hogy kisebb nagyobb mérvben napvilágra ne jöjjön. Mi részünkről nem igen őhajtanánk, hogy felelevenítsék a Habsburgok s Zollernek vizsláját, Németország hegemoniája felett, vagy akár ennek dualistius formáját is. — Megemlítünk kell ez alkalommal azon híreket is, melyek szerint Beust báró felkérte volna Werther báró bécsi porosz követet, eszközölne részere alkalmat Bismarck gróffal személynén találkozhattai; Beust báró igen kívánatosnak tartja a porosz és osztrák kormány elnökeinek találkozásait. Ha e hír csakugyan megvalósul, kétségtelenül lényegesen elő lesz mozdítva a két állam közötti közlekedés műve.

KÜLFÖLD.
Belgrádban jul. 23-án folytattott a vég tárgyalás a merényletipörben. A vádirat constatirozza Karagorjievich hg. bűnrészességét, mely kivüljárja a herceg elfogott leveleiből, továbbá Milosevich Andrá s a hg. Jászág igazgató, Cosza Antonovich gazdaszisz, Radovanovich Pál fővádlott s Karagorjievich hg. bátyja Nenadovich Simon vallo máiai alapján. A terv abban állott, hogy Mihály fejedelem bármí uton is elítávolittassék a fejedelmi székről s helyébe Sándor herceg fia, Péter emeltesék fejedelemmé. E czézből Sándor herceg részint maga, részint Trifkovich által 7000 aranyat adott Radovanovichnak. E pénzből Milosevichnél mintegy 5000 arany találtottot elrejtve, mely összeg a gyilkosság elkövetése után lett volna a herceg rendelete értelmében átadandó Radovanovichnak, Radovanovich a börtünből levelet szándékozott írtetni Trifkovichhoz, melyben írja, hogy neki sikerült Sándor herceg részességét a gyilkosságban tagadni, de Milosevich bevallotta, hogy neki a herceg rendeletéből 1800 darab aranyat adott és hogy Trifkovichól 27800 ft kapott oly czézből, hogy ezen összeget, aranyra váltva be, a gyilkosság végrehajtása után Radovanovichnak adja át. Azt is kérte továbbá Radovanovich ezen levélben, hogy Karagorjievich herceg küldene az ő családjának további 70 ezer forintot oly czézből, hogy e pénz segítségével a fejedelem ellen szóló bizonyítékokat meglehessen semmisítái s így a fejedelmet minden gyantától tisztára lehessen mosni. — A több vádlottak ezután egymással szembesítettek. A tárgyalás nagy részét régebbi jegyzőkönyvek felolvasására szorítkozott. A közvádló Milosevich Andrá, Nenadovich Szvetozár és Simon, valamint Karagorjievich hg. ellen fejtetvévén a vádat, a törvény értelmében előbb háromra a halál ítéletet, Karagorjievich hg-re s annak titkárára pedig 20 évi fegyházi büntetést kíván kimondatni. A törvényeségi teremben a konzulok és számos hallgatóság volt jelen. E nyire terjednek a ma érkezett távirati tudósítások. Még csak azt ígjták ide, hogy vádlottakat a közönség mind bekísértetésük, mind pedig távozásuk alkalmával utlogokkal illette.

BELFÖLD.
Ausztria.
Bécs város örömábrán uszik, vigad, boldog és mulat a tombolásig. Azt mondják, mióta Bécs áll, nem látott még nagyobb szerű ünneplést a vasárnapi lövés ünneplésénél. A meneten, mely déli tíz órakor vette kezdetét, s tartott délutáni négy óráig; a lövészesapatok kölcsönösen üdvözlék egymást, s az egész uton, mely ünneplésen fel volt díszítve, megszámlálhatlan néptömeg által fogadtattak. A lövészek száma 15000-re ment, és a menetnél 13 zenekar működött, midőn a szövetségi zászlót átadák Bécs városának, Zelinka polgármester megígérte, hogy a zászlót, mint a német egység jelképét becsülettel fogja megőrizni, különösen kiemelve, hogy az elrendő ezél a béke fenntartása az egyes néptömegek közt. — Megható látvány volt és minden szív hararább dobogott! minden oldalról, a legmeszebb tájakról „so weit die deutsche Zunge klingt,” ide záradokoltak a derék német lövészek, kiket egy hatalmas érzet köt össze, az egy nemzetiséghez való tartozás érzete.

A banketten, hol 10,000 ember evett egymás mellett, Giskra miniszter beszéde legjobban tetszett a közönségnek. „A miniszterium — ugymond — azon meggyőződésben vette át a kormányt, hogy Ausztria csak beteg; azon rossz elvektől, melyek alapján eddig kormányoztatott. A botor eszelen politika nyilg beverte Ausztriát, de az előhaladás üsvényén ismét meg fog ifjodni.” Itt nagyon érzékeny jelenet fejlődött ki. A közönség tapsolt, Giskra és Zelinka összeöleltek a tribünán. Kifejtve magukat egymás karjai között a belügyminiszter újra folytatta diktációját és következő szavakkal végezte: „Az értelmiség és előhaladás azon két tényező, mely egyedül képes csak Ausztriát regenerálni; az ő felségének nézete is.”

A porosz lapok kétes szemmel nézik azokat, mik most Bécsben történnek; előttük minden politikai demonstráció a vetélytársulvú s törekvésű látják mindenben, a vágyat Németország hegemoniája iránt, — szemelben machinatio minden, hogy visszazseroza a Németországból kiszorított Ausztria, elveszett befolyását. — A bécsi felhívatalos sajtó ügyezsük ugyan ezen ünneplési politikai jellegű minden módon elleplezni, de lehetetlen, hogy kisebb nagyobb mérvben napvilágra ne jöjjön. Mi részünkről nem igen őhajtanánk, hogy felelevenítsék a Habsburgok s Zollernek vizsláját, Németország hegemoniája felett, vagy akár ennek dualistius formáját is. — Megemlítünk kell ez alkalommal azon híreket is, melyek szerint Beust báró felkérte volna Werther báró bécsi porosz követet, eszközölne részere alkalmat Bismarck gróffal személynén találkozhattai; Beust báró igen kívánatosnak tartja a porosz és osztrák kormány elnökeinek találkozásait. Ha e hír csakugyan megvalósul, kétségtelenül lényegesen elő lesz mozdítva a két állam közötti közlekedés műve.

BELFÖLD.
Ausztria.
Bécs város örömábrán uszik, vigad, boldog és mulat a tombolásig. Azt mondják, mióta Bécs áll, nem látott még nagyobb szerű ünneplést a vasárnapi lövés ünneplésénél. A meneten, mely déli tíz órakor vette kezdetét, s tartott délutáni négy óráig; a lövészesapatok kölcsönösen üdvözlék egymást, s az egész uton, mely ünneplésen fel volt díszítve, megszámlálhatlan néptömeg által fogadtattak. A lövészek száma 15000-re ment, és a menetnél 13 zenekar működött, midőn a szövetségi zászlót átadák Bécs városának, Zelinka polgármester megígérte, hogy a zászlót, mint a német egység jelképét becsülettel fogja megőrizni, különösen kiemelve, hogy az elrendő ezél a béke fenntartása az egyes néptömegek közt. — Megható látvány volt és minden szív hararább dobogott! minden oldalról, a legmeszebb tájakról „so weit die deutsche Zunge klingt,” ide záradokoltak a derék német lövészek, kiket egy hatalmas érzet köt össze, az egy nemzetiséghez való tartozás érzete.

A banketten, hol 10,000 ember evett egymás mellett, Giskra miniszter beszéde legjobban tetszett a közönségnek. „A miniszterium — ugymond — azon meggyőződésben vette át a kormányt, hogy Ausztria csak beteg; azon rossz elvektől, melyek alapján eddig kormányoztatott. A botor eszelen politika nyilg beverte Ausztriát, de az előhaladás üsvényén ismét meg fog ifjodni.” Itt nagyon érzékeny jelenet fejlődött ki. A közönség tapsolt, Giskra és Zelinka összeöleltek a tribünán. Kifejtve magukat egymás karjai között a belügyminiszter újra folytatta diktációját és következő szavakkal végezte: „Az értelmiség és előhaladás azon két tényező, mely egyedül képes csak Ausztriát regenerálni; az ő felségének nézete is.”

A porosz lapok kétes szemmel nézik azokat, mik most Bécsben történnek; előttük minden politikai demonstráció a vetélytársulvú s törekvésű látják mindenben, a vágyat Németország hegemoniája iránt, — szemelben machinatio minden, hogy visszazseroza a Németországból kiszorított Ausztria, elveszett befolyását. — A bécsi felhívatalos sajtó ügyezsük ugyan ezen ünneplési politikai jellegű minden módon elleplezni, de lehetetlen, hogy kisebb nagyobb mérvben napvilágra ne jöjjön. Mi részünkről nem igen őhajtanánk, hogy felelevenítsék a Habsburgok s Zollernek vizsláját, Németország hegemoniája felett, vagy akár ennek dualistius formáját is. — Megemlítünk kell ez alkalommal azon híreket is, melyek szerint Beust báró felkérte volna Werther báró bécsi porosz követet, eszközölne részere alkalmat Bismarck gróffal személynén találkozhattai; Beust báró igen kívánatosnak tartja a porosz és osztrák kormány elnökeinek találkozásait. Ha e hír csakugyan megvalósul, kétségtelenül lényegesen elő lesz mozdítva a két állam közötti közlekedés műve.

BELFÖLD.
Ausztria.
Bécs város örömábrán uszik, vigad, boldog és mulat a tombolásig. Azt mondják, mióta Bécs áll, nem látott még nagyobb szerű ünneplést a vasárnapi lövés ünneplésénél. A meneten, mely déli tíz órakor vette kezdetét, s tartott délutáni négy óráig; a lövészesapatok kölcsönösen üdvözlék egymást, s az egész uton, mely ünneplésen fel volt díszítve, megszámlálhatlan néptömeg által fogadtattak. A lövészek száma 15000-re ment, és a menetnél 13 zenekar működött, midőn a szövetségi zászlót átadák Bécs városának, Zelinka polgármester megígérte, hogy a zászlót, mint a német egység jelképét becsülettel fogja megőrizni, különösen kiemelve, hogy az elrendő ezél a béke fenntartása az egyes néptömegek közt. — Megható látvány volt és minden szív hararább dobogott! minden oldalról, a legmeszebb tájakról „so weit die deutsche Zunge klingt,” ide záradokoltak a derék német lövészek, kiket egy hatalmas érzet köt össze, az egy nemzetiséghez való tartozás érzete.

A banketten, hol 10,000 ember evett egymás mellett, Giskra miniszter beszéde legjobban tetszett a közönségnek. „A miniszterium — ugymond — azon meggyőződésben vette át a kormányt, hogy Ausztria csak beteg; azon rossz elvektől, melyek alapján eddig kormányoztatott. A botor eszelen politika nyilg beverte Ausztriát, de az előhaladás üsvényén ismét meg fog ifjodni.” Itt nagyon érzékeny jelenet fejlődött ki. A közönség tapsolt, Giskra és Zelinka összeöleltek a tribünán. Kifejtve magukat egymás karjai között a belügyminiszter újra folytatta diktációját és következő szavakkal végezte: „Az értelmiség és előhaladás azon két tényező, mely egyedül képes csak Ausztriát regenerálni; az ő felségének nézete is.”

A porosz lapok kétes szemmel nézik azokat, mik most Bécsben történnek; előttük minden politikai demonstráció a vetélytársulvú s törekvésű látják mindenben, a vágyat Németország hegemoniája iránt, — szemelben machinatio minden, hogy visszazseroza a Németországból kiszorított Ausztria, elveszett befolyását. — A bécsi felhívatalos sajtó ügyezsük ugyan ezen ünneplési politikai jellegű minden módon elleplezni, de lehetetlen, hogy kisebb nagyobb mérvben napvilágra ne jöjjön. Mi részünkről nem igen őhajtanánk, hogy felelevenítsék a Habsburgok s Zollernek vizsláját, Németország hegemoniája felett, vagy akár ennek dualistius formáját is. — Megemlítünk kell ez alkalommal azon híreket is, melyek szerint Beust báró felkérte volna Werther báró bécsi porosz követet, eszközölne részere alkalmat Bismarck gróffal személynén találkozhattai; Beust báró igen kívánatosnak tartja a porosz és osztrák kormány elnökeinek találkozásait. Ha e hír csakugyan megvalósul, kétségtelenül lényegesen elő lesz mozdítva a két állam közötti közlekedés műve.

miatti sebhely, a feje tetején, hol haja hiányzott, egy veres leucera, arca hoszúkás, tiszta bőre, szeme kékes, orra egyenes, egyszben erőteljes kinézésű, hangja erős, mely csengő, mind a magyar, mind a német nyelveket szláv hangjéssal beszélte. Öltözete: Kalapja széles karimájú, alacsony fekete szürke lüsterből, kekeformájú attila fekete zsinórzattal, mellény és nadrág világos nyári mosó szövetből; — Vele volt egy Králik órástól való ezüst óra, ezizellirozott lánczszal, vékony sárga spanyolnád bot, ezüst karikával, fenn kutyafej, alól fehér esont. Pest 1868 jul. 23. Polgár Károly főkapitány.

Meghívás. A Szent László-Társulat, VI. közgyűlést f. évi szeptember hó 22. és 23. napján Győrött tartandja, melyre a társulat tagjai tisztelettel meghívattak. A gyűlést a győri székesegyházban reggeli 8 órakor mondandó szentmise fogja megölni. — Hogy az elszállásolás körül kellőleg intézkedni lehessen, kéretnék a tisztelt társulati tagok, kik e közgyűlésben résztveenni őhajtanak, hogy szándékukról a Szent-László-Társulat titkári hivatalát f. évi szeptember 10-ikei gyűlési értesítésükhöz keletkezett Kelt Pesten a Szent-László-Társulat 1868. július 1-én tartott választmányi gyűléséből. A titkári.

Kámory Samuel tanár tegnapelőtt mutatta be az ág hit. ev. prot. iskoláépületében a bibliának általa készített fordítását kevés számú de szakavatott közönség előtt. Kámory nem hitfelekezeti nézetenből fordította a szentírást, hanem az újabb vizsgálódások nyomán keletkezett fordítást vette zsinórmértékül. Előadta, hogy fordítása, melyen a legnagyobb gondtal dolgozott, felülmulja Károlyi és Káldy fordításait, mert míg az első igen sok elavult szót használ pl. vagyon helyett m a r h a s illűz helyett kerget stb., addig Káldy az ő testamentomi stlyus egyszerűségét can anore bővíté s kommentálja s egy mondatot némelykor kétfővel, hárommal fordít. Azután felolvasott néhány helyet fordításából, nevezetesen Jób könyvéből, s itt Jehovának magasztos egyszerű beszédét sikerülten adta vissza. Az egészről kitűnően csak is akkor szólatni, ha majd napvilágot lát. A fordítás megjelenése biztósítva van. (Sz—k)

A kolozsvári ref. főtanoda könyvtárában érdekes régiséget fedezett fel Eötvös Lajos ur, t. i. egy költeményt Zrínyi a költő megöletése felett 1666-ból. Szerzője Barakony Ferenc, ki a költeményt Torna várán írta.

Belgrádból igen érdekes eseményről értesül a „K. Közöny.” Ugyanis mint Szerbiában általában ismeretes, Karagorjievich hg. kevéssel ezelőtt Szerbiában levő ingatlan javaira 35,000 darab aranyat vett fel kölcsön gyantán, különböző kisebb árva s takarékpénztárak, továbbá földhitelezőteknél. A nevezett pénztárak azonban az igényelt összeggel azon pillanathban, midőn ő a kölcsönt fel akarta venni, nem rendelkeztek, s így keresni kellett valakit, ki a 35,000 darab aranyat képes legyen előlelteni. S ily egyén találkoztott is Mihály fejedelem személyében, ki az egész összeget oda kölcsönözte, csak hogy a pénztárak érdekei kárt ne szenvedjenek. Tehát úgy látszik, hogy a fejedelem saját pénzét szolgált eszköz gyantán azoknak, kik Mihályt trónjától megfosztani igyekeztek, sőt a fejedelmet meg is gyilkolták.

Őfelsége Erzsébet királyné Asszonyunk a nagykörtali katolikus templom építése költségére a baghi plébániái hivatalhoz 100 forintot küldeni méltóztatott. Ugyanazon czérra Peitler Antal megyei püspök 50 miga 40 ezer darab téglát és 100 ft készpénzt, s ina a Simon pedig mint egykori földesur 200 frot ajándékozni kegyeskedett.

Beniczky Lajosról még mai napig hibáznak biztos tudósítások. A mult hét végén Harasztnál ugyan két holt testet fogtak ki a Dunából, melyek egykéről azt hitték, hogy az az oly titkoszerűen ellített honvédezedes. A megyei hatóság részéről bizottság is ment ki az ügy megvizsgálására végett. De bebizonyult, hogy itt tévedés fordult elő. A mai „Századunk” szerint febr. elején, mint mondják, 6-án a „P. Lloyd” nyílt terében egy rejtélyes tudósítás jelent meg, mely így hangzott: Az öreg jul. 15 — s jul. 30-ka között „Dévára utazik.” Koronként azian egyéb correspondentiák is jelentek meg ugyanott hasonló rejtélyes tartalommal, melyek mind ama februári nap dátumával voltak ellátva. Ebből azt hiszik következtetni, hogy Beniczky esztére Erdélyből várható hirt.

LEGUJABB.
Belgrád, jul. 27. Karagorjievich Sándor herceg bűnrészessége minden kétségentul be van bizonyulva. A herceg már 1864-ben is foglalkozott e tervvel, de akkor visszatartotta a kivitelől veje Nenadjevics. A tanuk mind ellene vallottak, egyedül Radovanovich tagad mindent, mivel mint Trifkovichoz intézett, de elfogott leveleiből kitűnik, 30 ezer forintot remél kaphatni e tagadásért Sándor hercegtől testvérei gyermekei számára. Az itélet 20 évi börtönrre s 9 millió piasztérnyi kárpótlásra szól; a herceg szerbiai birtokai 11 millió piasztér értékét képviselnek.

A merénylőpörben 14 halalos ítélet mondatott ki, ezek közt valamennyi Radovanovich, Nenadovich és Szentvotzár ellen, Karagorjievich és annak titkára 20 évi börtönrre, Stankovics 20 évi sánczmunkára, Jeremias Joza 5 évi börtönrre ítéltetett. A halalos ítéletek holnap est 6 órakor hajtatnak végre.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: ZOVANYI MIHÁLY.

